

Suomen kestävän kasvun ohjelma

Investointi 2

Loppuraportti

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
28.02.2025

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

Sisällysluettelo

5 Investointi 2: Edistetään hoitotakuun toteutumista vahvistamalla ennaltaehkäisyä ja ongelmien varhaista tunnistamista	3
5.1 Hankkeessa kehitetyt ja käyttöön otetut monialaiset asiakas- ja palveluohjausta tukevat, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (ml. liikunta-, luonto-, kulttuuri- ja sotepalveluiden) integroidut toimintamallit osana sote-uudistuksen toimeenpanoa	3
5.1.1 Mitä monialaisia asiakas- ja palveluohjauksen toimintamalleja olette kehittäneet?	3
5.1.2 Sisältyykö toimintamalliin liikunta-, luonto-, kulttuuri-, ravitsemus-, elintapaohjaus- mielenterveys- ja/tai osallisuussisältöjä?	4
5.1.3 Mitä näistä edellä olevista malleista olette ottaneet käyttöön ja mitä käyttöönnotosta on päätetty?	4
5.1.4 Miten toimintamallit ovat vahvistaneet yhteistyötä alueen a) kuntien ja b) järjestöjen kanssa?	5
5.1.5 Mitä tukea olette saaneet kansallisilta toimijoilta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen monialaisen palvelukonseptin kehittämiseen?	6
5.2 Monialaisen digitaalisen palvelutarjottimen kehittäminen	6
5.2.1 Kansallisen digitaalisen ratkaisun (Tarmoa) kehittämistyöhön ja pilotointiin osallistuminen	6
5.2.2 Oman digitaalisen ratkaisun jatkokehittäminen palvelutarjottimeksi	7
5.2.3 Mitä palveluja ja toimintaa palvelutarjotin sisältää?	7
5.2.4 Miten asiakkaita ohjataan palvelutarjottimelle koottuihin palveluihin?	7

LIITTEET

1. Ote viranhaltijan päätöksestä; monialaisen asiakas- ja palveluohjauksen toimintamallin käyttöönotto
2. Sosiaali- ja terveystoimen johtoryhmän kokouksen muistio 04.09.2024
3. Tiedote; Tarmoa infot kunnille

5 Investointi 2: Edistetään hoitotakuun toteutumista vahvistamalla ennaltaehkäisyä ja ongelmien varhaista tunnistamista

5.1 Hankkeessa kehitetyt ja käyttöön otetut monialaiset asiakas- ja palveluohjausta tukevat, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (ml. liikunta-, luonto-, kulttuuri- ja sotepalveluiden) integroidut toimintamallit osana sote-uudistuksen toimeenpanoa

5.1.1 Mitä monialaisia asiakas- ja palveluohjauksen toimintamalleja olette kehittäneet?

Elintapaohjaus, monialainen asiakas- ja palveluohjauksen toimintamalli

Monialaisen asiakas- ja palveluohjauksen toimintamallin kohderyhmäksi on tunnistettu koko hyvinvointialueen aikuisväestö. Toimintamallilla pyritään yhteistyön vahvistamiseen alueen kuntien, järjestöjen ja yhdistysten kanssa kattavan ja laadukkaan Hyte -toiminnan tunnistamiseksi ja järjestämiseksi hyvinvointialueella. Toimintamalli kohdentuu aikuisväestön elintapaohjaukseen sisältäen keskeiset elintapateemat ja siihen linkittyy digitaalinen palvelutarjotin osana asiakasohjausta ja palveluohjausta. Elintapaohjaukselle tullaan luomaan käsikirja ammattilaisten käyttöön, jossa kuvataan eri elintapateemojen hoitopolut sisältäen puheeksioton ja ohjauksen hyte palveluihin. Lisäksi tavoitellaan elintapaohjauksen laadukasta kirjaamista. Prosessit kuvataan myös IMS-järjestelmään.

[Monialainen asiakas- ja palveluohjaus, Itä-Uudenmaan HVA \(RRP, P4, I2\) | Innokylä](#)

Luonnon hyvinvointivaikutusten hyödyntäminen

Toimintamallilla pyritään kehittämään ja arvioimaan toimivia käytäntöjä luonnon hyödyntämiseen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Sote -ammattilaisia koulutetaan Terveysmetsä -mallin mukaisesti ja luontoa hyödynnetään asiakastyössä. Alkuvaiheessa koulutetaan kuntouttavan työtoiminnan, sosiaalisen kuntoutuksen sekä päihde- ja mielenterveyspalveluiden työntekijöitä. Tavoitteena on myöhemmässä vaiheessa luoda palveluketju alueen järjestötoimijoiden, ja mahdollisesti yritysten kanssa, osaksi toimintamallia. Toimintamallissa hyödynnetään digitaalista palvelutarjotinta.

[Luonnon hyvinvointivaikutusten hyödyntäminen Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella, RRP, P4, I2 | Innokylä](#)

Elintapaohjaus kuntouttavassa työtoiminnassa

Toimintamallilla kohdennetaan elintapaohjausta heikommassa asemassa oleviin asiakkaisiin (työttömät ja pitkäaikaistyöttömät) alueen hyte -painopisteet huomioiden. Sosiaalityön ammattilaisten osaamista vahvistetaan elintapaohjauksen eri teemojen osalta. Tavoitteena on kehittää ja kuvata monialainen malli kyseisen asiakasryhmän elintapaohjaukseen, alueen järjestötoimijat huomioiden. Digitaalista palvelutarjotinta hyödynnetään osana mallia.

[Elintapaohjaus kuntouttavassa työtoiminnassa Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella, RRP, P4, I2 | Innokylä](#)

Liikuntaneuvonnan palveluketju Itä-uudenmaan hyvinvointialueella

Hyvinvointialueella kunnat tarjoavat asukkaille liikuntaneuvontaa osana alueen yhteistä hyte -työtä. Osa kunnista on tehnyt yhteistyötä terveysasemapalveluiden kanssa jo aiemmin. Käytössä on liikuntalähete, jolla asiakas voidaan ohjata terveyspalveluista sähköisellä läheteellä potilastietojärjestelmän kautta liikuntaneuvojalle. Tavoitteena on luoda toimintamallilla yhtenäinen, sujuva ja koko alueen kattava liikuntaneuvonnan palveluketju asiakkaiden ohjautumiseen liikuntaneuvonnan piiriin. Palveluketjussa huomioidaan myös muita hyte -toimijoita, kuten apteekit. Yhteistä palveluketjua kehitetään ja arvioidaan säännöllisesti. Asiakaskokemusta tullaan seuraamaan säännöllisesti toiminnan vaikuttavuuden arvioimiseksi. Digitaalista palvelutarjotinta hyödynnetään osana palveluketjua.

[Liikuntaneuvonnan palveluketju Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella, RRP, P4, I2 | Innokylä](#)

5.1.2 Sisältyykö toimintamalliin liikunta-, luonto-, kulttuuri-, ravitsemus-, elintapaohjaus- mielenterveys- ja/tai osallisuussisältöjä?

Elintapaohjauksen monialaisessa toimintamallissa on kuvattu alueelliset toimintatavat elintapaohjauksesta aikuisväestölle liittyen nikotiinivieroitukseen, lihavuuden hoitoon, unettomuuden hoitoon, ravitsemukseen sekä liikuntaan. Lisäksi on kehitetty toimintamallia luonnon hyvinvointivaikutusten hyödyntämisestä alueella sekä työelämän ulkopuolella olevien kohdennettuun elintapaohjaukseen. Osana monialaista toimintamallia käyttöönotettavassa Tarmoa palvelutarjottimessa nousee kaikkien näiden sisältöjen mukaiset palvelut. Tarmoa itsessään lisää osallisuutta mahdollistamalla asukkaiden itsenäisen tiedonhaun.

Kulttuurihyvinvointiin liittyvää toimintamallia ei ole voitu edistää. Alueella kartoitettiin mahdollisuutta kuntien kanssa tehtävään yhteistyöhön Kaikukortti mallin mukaisesti. Yhteistyötä ei ole saatu käynnistettyä, koska mallia ei nähty kunnissa hyödyllisenä. Keskustelu Kaiku-kortista edisti kuitenkin yhteistyötä hyvinvointialueen ja kuntien kulttuuripalveluiden kanssa, kun päästiin yhteisen pöydän ääreen. Kulttuuritoimintaa tarjotaan alueella paljon jo matalalla kynnyksellä ja ratkaisuna todettiin, että toiminta tulee vielä palvelutarjottimelle, jotta siitä osataan kertoa asukkaille sosiaali- ja terveystoimissa.

5.1.3 Mitä näistä edellä olevista malleista olette ottaneet käyttöön ja mitä käyttöönotosta on päätetty?

Toimintamallit ovat kehitysvaiheessa tai osittain siirtymässä käyttöönottoon. Käyttöönottopäätös kaikkien toimintamallien osalta on tehty ja käyttöönottoon liittyviä koulutuksia sote -henkilöstölle on suunniteltu järjestettäväksi ja osa näistä on alkamassa. Hankkeen ajaksi on nimetty palveluista vastuuhenkilöitä. Vastuutaho jatkuvuuden varmistamiseksi hankkeen päättymisen jälkeen on vielä nimeämättä. Toimintamalleissa olevia käytänteitä ja toimintatapoja tullaan seuraamaan säännöllisesti monialaisessa yhteistyössä arvioiden niistä saatavia hyötyjä. Monialainen asiakas ja palveluohjauksen

toimintamalli on suunniteltu kehitettäväksi elintapaohjauksen ohjaus- ja neuvonta (puheeksi otto) -vaiheeseen, jossa hyödynnetään monialaisuutta. Toimintamallien käyttöönotto edistää ennaltaehkäisevää toimintaa ja yhteistyötä kuntien ja kolmannen sektorin kanssa, jotka sisältyvät sekä hyvinvointialueen strategiaan että tuottavuusohjelmaan.

LIITE 1 ja 2

5.1.4 Miten toimintamallit ovat vahvistaneet yhteistyötä alueen a) kuntien ja b) järjestöjen kanssa?

a) Kuntien liikuntapalveluiden ja hyvinvointialueen välisen palveluketjun alueellinen yhtenäistäminen (liikuntaneuvonta ja liikuntalähete) on edennyt. Itä-Uudellamaalla toimii alueellinen monialainen liikuntaverkosto, jossa palveluketjun toimivuutta kehitetään ja arvioidaan. Kumppanuussopimukset kaikkien alueen kuntien kanssa on allekirjoitettu. Liikuntalähetekäytäntöä/liikuntaneuvonnan palveluketjua varten on perustettu työryhmä, joka alkaa edistämään asiaa. Työryhmässä on hankkeen projektikoordinaattorin lisäksi kaikista kunnista oma edustaja.

Alueella on nähty tärkeänä myös muiden väestöryhmien kanssa tehtävä elintapaohjaus liikunnan osalta. Esimerkiksi lasten ja nuorten liikuntaneuvonnan malli ja lähetekäytäntö rakentunut osittain alueen kunnissa.

Palvelutarjottimen käyttöönoton edistyessä kuntien kanssa on käyty keskustelua Hyte - palveluiden näkyvyydestä ja palvelutarjottimen hyödyntämisestä kaikkien toimijoiden työvälineenä.

LIITE 2

b) Elintapaohjauksen lihavuuden hoitopolussa on päätetty hyödyntää 3. sektorin toimijan tuottamaa digitaalista OmaVerkkopuntari ohjelmaa (Sydänliitto, Satakunnan Sydänpiiri ry).

Elintapaohjauksen muissa hoitopoluissa on tavoitteena kartoittaa ja kuvata alueen järjestöjä kuhunkin elintapateemaan liittyen. Myös digitaalinen palvelutarjotin Tarmoa liitetään osaksi jokaista elintapaohjauksen hoitopolkua.

Toimintamalleihin liittyvissä palveluketjuissa (liikuntaneuvonta / elintapaohjaus kuntouttavassa työtoiminnassa sekä luonnon hyvinvointivaikutusten hyödyntäminen) on tavoitteena sopia ja luoda rakenteet yhteistyölle alueellisten järjestötoimijoiden kanssa. Yhteistyötä on tehty aikaisemmin ja tämä on koettu merkityksellisenä. Saatu tieto ja olemassa olevat kontaktit on tarkoitus yhtenäistää osana palveluketjujen kehittämistä.

Hyvinvointialueella on yhteistyösopimus vuosille 2023-2025 Uudenmaan hyvinvointi-, sosiaali- ja terveysalan järjestöjen verkostojärjestö Hyte ry:n kanssa. Sopimuksella on pyritty edistämään alueen järjestöjen kanssa tiiviimpää yhteistyötä. Hyte ry on toiminut linkkinä järjestökentälle, tuoden näkyville hyvinvointialueen tahtotilaa yhteistyölle sekä tuonut näkemystä järjestökentän toiveista yhteistyölle. Alueella on järjestetty infoja palvelutarjottimesta ja tarjottu tukea järjestöille palveluiden kuvaamisessa. Lisäksi on järjestetty yhteinen kampanja järjestötiedon keräämiseen tarjottimelle yhdessä Uudenmaan hyvinvointialueiden kanssa. Palvelutarjottimesta on viestitty myös alueellisessa järjestöjen Kumppanuuspöydässä.

Lisätietoa järjestöille suunnatuista koulutuksista:

[Lähellä.fi-koulutukset Itä-Uudenmaan järjestöille - Itä-Uudenmaan hyvinvointialue](#)

Lisätietoa järjestöille suunnatusta kampanjasta:

[Uusimaalainen yhdistys – liity nyt Lähellä.fi-palveluun - Itä-Uudenmaan hyvinvointialue](#)

5.1.5 Mitä tukea olette saaneet kansallisilta toimijoilta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen monialaisen palvelukonseptin kehittämiseen?

DVV:n koordinoima verkosto on tarjonnut tukea alueen viestintään ja mahdollistanut hyvien toimintatapojen jakamisen. DVV on järjestänyt avoimia koulutuksia kunnille palvelutietovarantotyön tueksi sekä valmiita materiaaleja ja ohjeita hyödynnettäväksi kuvausten tekemisessä ja viestinnässä. DVV on tarjonnut kerättyä ja päivittyvää dataa palvelutietovarannossa olevista kuvatuista alueen palveluista. Lisäksi alueelle on saatu apua sidosryhmien tunnistamiseen (esim. seurakunnille viestimiseen) sekä tukea kuvausten tekemiseen.

THL on koordinoitunut verkostotapaamiset hyvinvointialueiden kesken, kansallista yhteiskehittämistä sekä Teams alustalla tapahtuvaa yhteiskehittämistä. THL on tarjonnut ohjeita kehittämistyöhön, tukea verkostoitumiseen muiden hyvinvointialueiden kanssa sekä toimintatapojen ja ideoiden jakamisen areenoita. Lisäksi THL on linjannut kehittämistä ja antanut kannustusta esimerkiksi kuntien Ptv -työn tueksi.

DigiFinland on tuottanut materiaaleja viestintään. DigiFinlandin kanssa on käyty vuoropuhelu kehittämisestä pilotoinnista saatujen palautteiden kautta. Lisäksi DigiFinland on tarjonnut Tukiklinikat ratkaisun käyttöönottaville alueille. Vuosina 2023-2024 DigiFinlandin koordinoimiin kehittäjäverkostoihin osallistunut Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelta 2 erityisasiantuntijaa, projektikoordinaattori sekä digipalveluista ICT kehittämisasiantuntija.

5.2 Monialaisen digitaalisen palvelutarjottimen kehittäminen

5.2.1 Kansallisen digitaalisen ratkaisun (Tarmoa) kehittämistyöhön ja pilotointiin osallistuminen

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen valintana on Kansallinen digitaalinen Tarmoa-palvelu sisältäen minimikriteerien mukaiset palvelut. Alue on osallistunut monialaisen digitaalisen palvelutarjottimen Tarmoon pilotointiin keväällä 2024. Alustan pilotointiin osallistui sosiaali- ja terveysalan ammattilaisia sekä kunnan liikuntapalveluiden liikuntaneuvoja. Pilotoinnista on kerätty palautetta kehittämistyöhön. Hankkeesta on osallistuttu myös Tarmoa digikehittäjäverkostoon ja Tarmoa palvelun pilotin tukiklinikoihin. Hyvinvointialue on osallistunut digitaalisen palvelutarjottimen pilotointiin vuoden 2024 aikana, eli käyttöönotto on jo tapahtunut osittain. Pilotointi on ollut myös käyttöönoton vaatimus.

Tarmoan hankinnasta on päätös neljäksi vuodeksi. Sopimus käyttöönotosta on tehty 10.12.2024 ja käyttöönottoprosessin aloittaminen suunniteltiin alkavaksi 13.1.2025. Tavoitteena on, että hyvinvointialueella on otettu käyttöön sähköinen palvelutarjotin ja sen käyttöä laajennetaan siten, että ensimmäisen vuoden aikana seurataan Tarmoa -palvelun hyötyä ja vaikuttavuutta ja luodaan seurannalle rakenne niin, että sitä voidaan jatkaa hankkeen päätyttyä viimeistään joulukuusta 2025 alkaen. Uuden projektikoordinaattorin aloitettua 07.01.25 työstetään parhaillaan käyttöönotto- ja juurruttamissuunnitelmat, joissa kuvataan aikataulu tarkemmin.

5.2.2 Oman digitaalisen ratkaisun jatkokehittäminen palvelutarjottimeksi

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen valintana on Kansallinen digitaalinen Tarmoa-palvelu sisältäen minimikriteerien mukaiset palvelut.

5.2.3 Mitä palveluja ja toimintaa palvelutarjotin sisältää?

Palvelutarjotin sisältää liikunta-, luonto-, kulttuuri-, elintapaohjaus- ja ravitsemuspalvelut, osallisuuden (vaikuttaminen, yhteisöllisyys, sosiaaliset suhteet) edistämisen palvelut, toimeentulon, työkyvyn ja työllisyyden tuen, oppimisen ja asumisen palvelut, mielenterveyden ja päihteettömyyden edistämisen palvelut ja sosiaali- ja terveydenhuollon neuvontapalvelut ja yhteystiedot. Tarkoitus tuoda jatkossa myös yksityiset HYTE-palveluntuottajat mukaan alustalle. Tätä ominaisuutta kehitetään alueellisessa Tarmoa-kehittämisverkostossa.

5.2.4 Miten asiakkaita ohjataan palvelutarjottimelle koottuihin palveluihin?

Asiakkaita ohjataan palvelutarjottimen käyttöön ja palveluihin hyödyntämällä monikanavaista alueellista viestintää sidosryhmät huomioiden. Ohjausta edistetään ammattilaisten perehdyttämällä ja motivoinnilla palvelutarjottimen käyttöön osana asiakastyötä. Viestinnästä on tehty viestintäsuunnitelma ja viestinnässä hyödynnetään monipuolista viestintämateriaalia. Palvelutarjotin on kuvattu myös osana elintapaohjauksen hoitopolkuja ja palvelutarjotin tullaan linkittämään hyvinvointialueen verkkosivuille. Ammattilaisille tarjotaan mahdollisimman laajat käyttöönottokoulutukset syksyllä 2025.

Palvelutarjottimessa on saatavilla eri kieliversiot (suomi, ruotsi, englanti) ja selkokielistä osiota selvitetään vielä DigiFinlandilta. Palvelutarjottimesta löytyy myös maksuttomia ja niin kutsuttuja kivijalkapalveluita. Käytettävyyden osalta on huomioitu erityisryhmiä pilotointivaiheessa testikäyttämällä palvelutarjotinta. Tarjottimesta viestitty kaikille alueen toimijoille mukaan lukien kunnat, järjestötoimijat sekä HUS.